

Slourenski dom

Str. 39

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto 11.

Uspešen konec sestanka v Atenah

Atene, 18. februarja. m. Zunanji ministri držav Balkanskega sporazuma so včeraj popoldne imeli dva sestanka. Prvi je bil od pol 12. do 13., drugi dvor, kamor jih je grški kralj Jurij II. povabil na in uspehu vseh dosedanjih razgovorov. Kakor smo govorili o raznih pereh vprašanjih, predvsem o čedatje bolj prijateljskih odnosih teh držav do Italije, sklenitvi podobnih paktov, kakor ga ima Bolgarija z Jugoslavijo, in sicer o paktu Bolgarije z Grčijo in Bolgarije z Romunijo, dalje pa tudi o sedanjem zasedanju bodo ministri podali danes uradno poročilo za javnost. Predsednik naše vlade Stojadinović in romunski zunanji minister Antonescu bosta odpotovala nocoj iz Aten v Belgrad. Tudi to priliko bo Antonescu izkoristil za razgovore v Belgradu in bo tu ostal 24 ur. Povratek Antonescu v Bukarešto se predvidoma pričakuje za nedeljo zvečer. Zaradi tega je sedaj odloženo tudi Antonescovo potovanje v Ankaru.

Atene, 18. februarja. AA. Atenska agencija poroča: Vsi listi toplo razlagajo zdravico med grškim ministrskim predsednikom Metaxom in jugoslovanskim ministrskim predsednikom dr. M. Stojadinovićem pri večerji na čast načelnikov delegacij Balkanske zveze. »Etnostac« pravi: Soglasno željo, da se izpolni balkanski pakt, je izrekel Metaxas in poudarjal skupno željo, da tudi druge države, ki so prav tako voljne podpreti z delom, pristopijo k temu paktu.

»Atinaikinea« pa pravi: Metaxova zdravica in Stojadinovičev odgovor ne izražata samo prisrčnosti, ki vlada v razmerju med balkanskimi državami, temveč tudi določata smernice Balkanske zveze.

»Estiac« pravi: Zdravice označuje njihova iskrenost, jasnost in prisrčnost. Poudariti je treba predvsem, da je Metaxas v svojem govoru bil ne samo zvest tolmač čustev in stališča grške javnosti, temveč, da je tudi pripomogel k balkanskemu paktu in balkanskemu miru, ki morata temeljiti le na iskrenosti in točnosti. Odgovor jugoslovanskega ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča je takisto kazal isto pozitivno in iskreno naklonjenost do miru, ker se ni omejl na fraze, temelječe na akademskem internacionalizmu. Razen tega se je vnovič jasno in popolnoma uradno potrdilo osnovno obelodje balkanskega pakta kot sredstva miru, ki ni naperjen proti nikomur, ki pa zato radevolje

sprejme sodelovanje drugih držav pri tem miro-ljubnem prizadevanju. Dalje list poudarja tisti del Metaxove zdravice, ki pravi, da so štirje šefi Balkanske zveze iz lastnega nagiba združili svoja prizadevanja, ne samo zaradi zamenjenja svojih balkanskih meja, ne samo zato, ker med njimi obstoji iskreno prijateljstvo, temveč tudi zato, ker vlada med njimi dejansko močna zveza. — njihova zvestoba miru.

Romunski glasovi

Bukarešta, 18. Romunski listi se še zmerom ukvarjajo s konferenco v Atenah in priobčujejo dolga poročila svojih posebnih poročevalcev. »Adeverul« podaja pisanje listov in posebno poudarja prepričevalne besede grškega ministrskega predsednika Metaxa, da štiri države spoštujejo pogodbe in pazijo na ohranitev sedanjega reda na Balkanu. List končuje z besedami: Izjave gg. Metaxa in jugoslovanskega ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča, je treba zelo poudariti, ker potrjujejo vero v moč Balkanske zveze. Dr. Stojadinović je dal zelo pomembno izjavo, kakršno se danes redko sliši v mednarodnih odnosih, ko je dejal, da bo dana beseda imela svojo polno veljavo. To je, zaključuje list zelo bodrilna izjava mednarodnega zaupanja.

o začasnem gospodarskem prodiranju v raznih evropskih krajih. Mislijo, da so sklenili, da bosta obe državi druga drugo obveščali o vseh gospodarskih korakih, to je, da ne bosta ničesar začeli, kar bi se moglo razlagati kot konkurenčnost. Zdi se, da bo ta dogovor veljal tudi za Avstrijo in Madžarsko, to je, da bo v okviru rimskih protokolov, kjer Nemčija ni udeležena, Italija obvezana, da ne začne ničesar, ne da bi poprej obvestila Nemčije. V tem smislu je italijanska politika glede nekega dela Evrope za zdaj obzirna, v kolikor se tiče Avstrije, negativna pa glede ostalih držav.

Rimski sporazum, Nemčija in nova italijanska politika

Rim, 18. febr. AA. (Havas.) Obisk avstrijskega finančnega ministra Neumayerja, ki ga pričakujejo drevi, in glasovi o morebitni konferenci med predsednikom italijanske vlade Mussolinijem in avstrijskim zveznim kanclerjem dr. Schuschniggom, ki bi morala biti prihodnji mesec, postavljajo vprašanje o razmerju med Italijo in Avstrijo in sploh med Italijo ter drugimi evropskimi državami po nedavnem govoru avstrijskega zveznega kanclerja. To razmerje določajo tri dejstva: Rimski protokoli, italijansko-nemško prijateljstvo in zboljšanje razmerja med Italijo in raznimi evropskimi državami. Te tri stvari je ponekod težko spraviti v sklad. Obzirnost Rima do vsebine Schuschniggovega govora prihaja od tod, ker je ta govor naletel v Nemčiji na slab sprejem. Namesto, da bi se zavzel bodisi za avstrijsko ali za nemško stran, se Rim zadovolji z ugotovitvijo, da so vprašanja, ki jih je navedel dr. Schuschnigg v svojem govoru, mednarodnega značaja.

Glede gospodarske strani obiska avstrijskega ministra, ki bi se pogajal o avstrijskem posojilu v Italiji, prav to kaže, da je italijanski vpliv še zmerom živ, čeprav se ni zmerom javno kazal. Toda nemško-italijansko prijateljstvo je dalo italijanske-mo posredovanju na raznih evropskih področjih nove omejitve. Uradni rimski protokoli postanejo odprti vsem drugim državam. Italija se zadovolji v novih sporazumih z dvostranskim razmerjem, neodvisnim od sistema protokola v treh. Po drugi strani

je pa Italija v lanskem decembru razširila na vzhodno Afriko koristi, dovoljene Nemčiji v italijansko-nemškem trgovinskem dogovoru, in se zdi, da se je sklenil tajen dogovor med Rimom in Berlinom

Tudi dr. Kramer gre iz JNS in ustanovi „napredno“ fronto?

Belgrad, 18. febr. m. Današnja »Politika« objavlja pod naslovom: Ali bo dr. Kramer zapustil JNS, sledeče:

V slovenski javnosti se je z največjim zanimanjem pričakoval trenutek, kdaj bo karkoli objavljenega v zvezi z vprašanjem politične smeri »Jutrac«, ki je v največji meri dosedaj vodilo politiko JNS. Kakor smo poročali, je pred dvema dnevi umrl polkovnik Zerjav, ki je bil vse do svoje smrti zastopnik mladotletnega sina slovenskega politika Gregorja Zerjava in eden najvažnejših delničarjev konzorcija »Jutrac«. Do svoje smrti je polkovnik Zerjav z akcijami podpiral politično smer dr. Kramerja. Po smrti polkovnika Zerjava se je pričakovalo, da bodo v konzorciju »Jutrac« in v usmerjenosti nastopile večje izpremembe. Zaradi tega smo naprosili ugledega čla-

na konzorcija g. Ribnikarja, da za »Politiko« pojasni bodočo usmerjenost konzorcija. G. Ribnikar je izjavil:

»Notranje razmere konzorcija se razvijajo tudi po smrti polkovnika Zerjava docela normalno. Videti je, da bo v kratkem prišlo do definitivne rešitve vseh obstoječih vprašanj. V tem pogledu bodo predloženi konkretni predlogi, ki predvidevajo mirren in sporazumski izhod iz »Jutrovec« krize. Ne samo »Jutro«, temveč tudi dr. Kramer se trudi, da najde obliko. V zadnjem Kramerjevem pismu, ki ga je pisal g. Zerjavu o tej stvari, je smatral tudi on, da je potrebno stvar čimprej rešiti in to na podlagi programa, ki se po dr. Kramerjevem sporočilu glasi:

V interesu napredne slovenske stvari, a istofako v interesu sedanjih lastnikov »Jutrac«, je nujno potrebno, da se »Jutro« postavi na širšo bazo tako, da bi ga napredna slovenska javnost s polno pravico mogla smatrati za svojo lastništvo. Mora se postaviti jamstvo, da bo smer »Jutrovec« pisanja vedno v skladu z njegovim postavljenim programom in z mišljenjem velike večine onih, ki jih je treba smatrati za predstavnike naprednih Slovencev.

Kakor se iz tega vidi, je dr. Kramer v tem pismu docela zapustil JNS, njen program in njeno politiko. Dr. Kramer dela na to, da »Jutro« prevzame neka nova zadruga, v kateri bi bili najuglednejši naprednjaki tako, da bi politična taktika »Jutrac« v bodoče bila odvisna od kolektivne volje široke organizacije njegovih lastnikov in ne od posameznikov. Vsekakor mislimo, da se je »Jutrac« treba postaviti ne samo na vertikalno, temveč tudi na horizontalno široko bazo, ter smo zato začeli akcijo, da se »Jutro« postavi v službo vseh naprednih slovenskih struj. »Jutro« se mora strankarsko docela nevtiralizirati, ker takšne naloge — zbiranje vseh naprednih slovenskih elementov v eno formacijo — ne more opravljati kot strankarski organ. Prav tako je potrebno, da se »Jutro« stavi samo v službo naroda in države, kar je moralo biti večkrat ovirano radi strankarske discipline ali interesov kake stranke. S temi besedami je g. Ribnikar zaključil svojo izjavo.

K tej izjavi pripominjamo, da bi po našem mišljenju to široko »napredno« fronto morale tvoriti vse »napredne« in »progressivne« skupine, ki so si miselno blizu: to je pristaši dr. Kramerja, somišljeniki g. Puclja, tovariši dr. Puca, kolegi dr. Marušiča, disidentska liberalna in levičarska inteligenca, ki se zbira okrog revij, stoječih pod gospodarsko kontrolo omenjene skupine itd. Čudno je, da prihajajo voditelji ala dr. Kramer šele zdaj na misel o potrebnosti take široke fronte, saj so prejšnje čase imeli vendar več prilike, več možnosti, več sredstev in več oblasti za kaj podobnega. Da se le ne bi izkazalo, da pogum še ni vse!

Göring na Poljskem

Varšava, 18. febr. o. General Göring in poljski maršal Rido Smigly sta včeraj razpravljala o vprašanju nadaljnje normalizacije političnih poljsko-nemških odnosov, ki so bili zasnovani na sporazumu leta 1934. Ob tej priliki sta ugotovila, da trenutno med Nemčijo in Poljsko ni nobenih sporov. General Göring je povabil maršala Rido Smigly v Nemčijo, da si ogleda nemške letališča in tovarne za letala.

London, 18. febr. AA. Reuter. Po neki vesti iz Valencije je španska vlada odredila mobilizacijo pet razredov od 1932 do 1936.

Vesti 18. februarja

Češkoslovaški poslanik v Bukarešti Seba, ki je bil zadnje čase predmet zanimivih razglabljanj zaradi znane knjige o politiki Romunije, je podal ostavko na svoj položaj. O tem je obvestil tudi predsednika romunske vlade Tataresca.

Evropsko izseljevanje v Kanado narašča, kakor kaže priseljevalna statistika za lansko leto. V splošnem je izseljevanje naraslo za 3%.

Zastopnike poljskih manjšin v ČSR je sprejel predsednik češkoslovaške zbornice. Poljaki so mu izročili spomenico, ki navaja njihove najnujnejše kulturne, narodne in gospodarske potrebe.

Svetovni zionistični kongres bo letos spet v Švici v enem izmed večjih mest, bodisi v Bassenu, Lucernu ali Curihu. Zionizem je judovski gibanje za osnivanje judovske narodne in svetovne države.

Poštarne pristojbine bodo morda znižali v prometu med državami Male in Balkanske zveze.

Nemiri v belgijski zbornici so bili včeraj spet, ker je neki komunistični poslanec napadel pokojnega diplomata Borsgravea in se zavzel za valencijsko vlado, ki ga je dala ubiti kot špijona.

Ognjenik bo izbruhnil, kakor sklepajo v okoličih gore Asama v japonski pokrajini Nagano, kjer že ves teden slišijo podzemeljsko grmenje. Prebivalstvo se iz ogrožene pokrajine izseljuje.

Abesinija je tudi žestila k veselemu dogodku v italijanski kraljevi hiši. Mestni župan iz Addis Abebe je poslal v Rim navdušeno brzojavko v imenu abesinskih žena, otrok in vsega prebivalstva.

Mandžurski vstaši so napadli mesto Tungvo in ga oropali. Vstaši so imeli na razpolago strojnice, oklopne automobile in bombe s solznim plinom. Iz mesta jih je pregnala šele redna vojska.

Tajno volilno pravico bodo baje uvedli z novim zakonom o spremembi ustave na Madžarskem. Prihodnje volitve bodo že tajne.

Upravitelja dunajske zastavljalnice Dorotheum so prijeli zaradi goljufij, katere je izvrševal sporazumno z uradnim čenilem zastavljalnice svetnikom Mandelom. Upravitelj dr. Hallam je bil že pred 6 leti upokojen.

Palestinski vrhovni komisar je prišel v London baje na dopust, v resnici pa bo sodeloval pri sejah angleške preiskovalne komisije, ki se je tudi vrnila v London in bo zdaj proučevala nabrani material.

Večjo avtonomijo za kolonije so zahtevali na zadnji seji londonske poslanske zbornice nekateri govorniki, češ da bo Anglija na ta način najmočnejše navezala kolonije nase.

Zaradi aretacij nemških državljanov v Rusiji se je nemški poslanik v Moskvi pritožil pri boljševiški vladi. Zahteval je, da sovjetska vlada dovolji, da člani poslanstva lahko obiščejo zaprte domove.

Sredozemsko morje bo postalo fašistovski jezero, če ne bodo Anglija, Francija in sovjetska Rusija ustvarile demokratske fronte proti fašizmu. Začeti se morajo takoj pogajanja med generalnimi štabi teh držav za skupni oboroženi nastop proti fašizmu. To »demokratsko« križarsko vojno naj bi na suhem vodil francoski, na morju angleški, nad zemljo pa sovjetski general. Tako je govoril na nekem sestanku za pomoč madridski vladi angleški delavski poslanec lord Harley.

Sedem rudarjev je izgubilo življenje v angleškem rudniku v Devonshireu. Eksplozirali so plini.

Skupina francoskih poslancev je prišla v Prago in bo proučevala organizacijo socialne zaštite v ČSR. Poslanci bodo obiskali tudi Slovaško, da si ogledajo tamošnje sanatorije.

Posebno sodišče za navijače cen bo izdelalo francosko gospodarsko ministrstvo, da bi s tem vlada vsaj nekoliko ustavila vsebolj raztoče dviganje cen živežu.

Volitve v severno zahodni Indiji so prinesle zmago anglofilski kongresni stranki, ki je dobila 19 mandatov, kar predstavlja absolutno večino.

Pomoč za ameriško gospodarstvo zahteva v svoji poslanici na zbornico predsednik Roosevelt. Gre predvsem za podporo poljedelstvu. Pomoč bi bila v kreditih in v tehničnih sredstvih.

Poveljnik angleškega evropskega brodograjskega podjetja Bacoovse je v družbi guvernerja Malte Bonhama obiskal nemško križarko »Deutschland« v Gibraltarju. Ta križarka se že ves čas državljanske vojne močno udejstvuje.

Angleški in poljski zunanji minister, ki se obadva mudita v Monte Carlu, sta imela popoldne daljši razgovor, ki se je nanašal na razmere Poljske do Sovjetov in do Nemčije.

Nov politični vihar na Japonskem se pripravlja zaradi vmešavanja vojske v politiko. Vse stranke so odločno proti temu vmešavanju. Zdi se, da bo vojska zahtevala, da se zbornica razpusti, če ne bodo stranke spremenile svojega stališča.

Preureditev angleških malih pristanišč bo po posebnem načrtu izvedla angleška vlada zato, da bi se v primeru vojne ne zbirale ladje v večjem številu v glavnih pristaniščih, kar bi bilo z ozirom na akcijo letal zelo nevarno.

Polkovnik Lindberg je odletel proti Bagdadu in upajo, da bo svoj cilj srečno dosegel.

Vprašanje Gdanske razburja poljske liste zaradi tega, ker je francoski tisk ob Göringovem obisku zagnal velik vrisc, češ, da se Poljska in Nemčija dogovarjata glede vrnitve Gdanske Nemčije.

Sovjetsko časopisje napada Romunijo

Moskva, 18. febr. o. »Journal de Moscou«, poluradno glasilo sovjetskega komisarijata za zunanje zadeve, silovito napada romunsko zunanjo politiko in obtožuje sedanjo romunsko vlado ter zunanjega ministra, da si prizadevata vse, da bi uničila še tiste rahle vezi, ki jih je Romunija imela s Sovjetsko Rusijo. Te vezi so bile delo bivšega zunanjega ministra Titulescu, ki je hotel MZ približati Sovjetski Rusiji. Sedanja romunska politika pa hoče Malo zvezo razbiti. Pri tem odločujejo druge sile, ker vlada nima več pod svojim nadzorom državne ladje. Gonja proti bivšemu češkoslovaškemu poslaniku v Bukarešti je potekala z odobravanjem romunske vlade. Največ odgovornosti za njo pa ima poljski poslanik Arcyzevski, ki se vmešava v romunsko notranje posle po nalogu svoje vlade. Protisovjetske spletke, ki jih je do zdaj snovala samo Nemčija, snuje tudi Poljska.

Politični samomori na Japonskem

Tokio, 18. febr. AA. Osem članov politično-verske ločine »Hočem umreti« je včeraj odplulo z motornim čolnom iz tokijskega zaliva. Mislijo, da so šli prostovoljno v smrt. Pet drugih članov take sekte se je skušalo danes ob belem dnevu sredi ceste ubiti s harakirijem. Postavili so se pred poslopje ministrskega predsednika Hajašija, pred cesarsko palačo, pred parlament in pred upravo policije. Mislijo, da so hoteli samomorilci s svojim dejanjem dokazati svoje nezadovoljstvo s političnimi razmerami.

Trgovska pogajanja z Italijo

Rim, 18. febr. o. Ker italijansko-jugoslovanski zasilni trgovski sporazum o trgovinski izmenjavi blaga, ki je bil sklenjen lansko leto, poteče dne 31. marca, bodo v kratkem pričela pogajanja med Jugoslavijo in Italijo za sklenitev končnoveljavne in prave trgovinske pogodbe. V Rimu se v zvezi s tem poudarja, da je Italija pripravljena znova uspostaviti tesne trgovinske zveze z Jugoslavijo, kakršne so bile pred sankcijami. Radi tega se kaže, da bo nova trgovinska pogodba prinesla Jugoslaviji najkoristnejše uspehe in bo zelo pozitivna trgovski promet med obema državama, kar je za Jugoslavijo in Italijo življenjskega pomena.

Sestanek Male zveze

Praga, 18. febr. o. Dobro obveščeni krogi izjavljajo, da datum zasedanja stalnega sveta Male zveze do sedaj še ni določen. Znano je samo to, da se bo zasedanje sveta Male zveze vršilo meseca marca ali aprila. Verjetno je, da bo ta sestanek v Belgradu, kamor bi prišel tudi predsednik ČSR republike dr. Beneš.

S španskih bojišč

Salamanca, 18. febr. AA. Havas. Uradno poročilo z bojišč pravi: Na leonski fronti je sovražnik izvršil napad na naše položaje. Bil je odbit in je imela hude izgube. Pri Ribla de Cavela smo zavzeli položaj, ki je bil utrjen s strelskimi jarki. Rdeči so pustili na bojišču okoli 20 mrtvin. Na izobku pri Jarami smo sovražniku povzročili hude izgube in popravili svoje položaje. Na odseku pri Majadajonda je sovražnik napadel dvakrat v smeri proti Las Rosas in je bil obakrat odbit. Pri Cordobi je sovražnik napadel v smeri proti Villa del Rio, vendar pa ni mogel zavzeti zaželenih objektov. Na odseku pri Ronda se je predal prosluli ropar Flores Aroca, ki je poveljeval skupini dvajset anarhistov. Na vseh odsekih beže miličniki nacionalisti in izjavljajo svojo pokornost nacionalnim oblastem. Sestrelili smo štiri madridska letala. Mi smo izgubili samo eno letalo. Nekatera vladna letala so bombardirala nekatera mesta v ozadju in povzročila hudo škodo prebivalstvu. Tudi to je dokaz marksističnega divjaštva.

Vladna poročila

Madrid, 18. februarja. V prvih jutranjih urah se je začela republikanska ofenziva v odseku Jarame. Danes popoldne so poročila s fronte javljala, da se operacije razvijajo ugodno. Nac. čete so se morale umakniti, zlasti tiste, ki se nahajajo na levem krilu fronte, to je v okolici San Martina de la Vega. Napad se je začel ob 4. jutraj s pripravo topništva, ki je posebno merilo na drugo sovražno linijo, in s podporo 22 bombnikov ter mnogimi lovskimi letali in je prinesel dobre rezultate. Vladno topništvo je prisililo nacionaliste, da so se umaknili s svojih prvih črt. Uro nato je vladna pehota s podporo tankov prodrla dalje. Čete generala Franco so se močno upirale in je bil boj več kakor eno uro nenavadno krvav. Med Frankovimi četami so se opazili znaki popuščanja spričo trdovratnega nastopa vladne pehote. Tako so republikanski pehotni valovi lahko prišli do sovražnih črt, ki so jih s pomočjo tankov hitro očistili strojniški gnezdi. Do drevi se bo najbrž vedel točni rezultat republikanske prodiranja.

Iz kakšne bližine pozna Nemčija našega Ljotiča

Ko je bila pred dnevi v narodni skupščini razprava o proračunu za notranje ministristvo, je prišla na dan tudi prav zanimiva zgodba, ki se nanaša na Ljotičev pokret »Zbor«. Narodni poslanec Zivota Milanović je v svojem govoru Ljotiču očital, da se ta pokret »Zbor« finansira od strani neke tuje države. Misli je Nemčijo. Poleg drugega je omenil v svojem govoru tudi to, kako je nek revizor opravil pregled Združne zveze v Smederevu in je tam našel vpisanih nekaj denarnih vsot po 5000 in 10.000 din, ki jih je poslala neka tuja država v pomoč. V upravi te omenjene Združne zveze je Dimitrij Ljotič namreč predsednik.

V našem listu smo o tem že na kratko svoj čas poročali, belgrajski listi pa so pisanje o tej zadevi zelo raztegnili. Profesor vojne akademije Jionič, ki je obenem tudi glavni tajnik Ljotičevega »Zbora«, je na Milanovičev govor takoj odgovoril v časopisu in je trditve Milanoviča imenoval »ordinarno klevečo in gnusno laž«. Obenem pa je ta funkcionar »Zbora« tudi naglašal, da se »Zbor« vzdržuje izključno le od dohodkov, ki jih prispevajo člani, računsko knjige pa da si lahko kdorkoli ogleda, tudi nasprotniki njihovega pokreta.

Zakaj si je Milanović toliko privoščil ravno »Zbor«, utemeljuje na ta način, ker da Milanovičev kliki ni uspelo, da bi ovrgla velike uspehe, ki jih je pokazal ravno Ljotič v svojem boju proti sladkornemu kartelu. Tedaj se je po njegovem mnenju skoval ta načrt za napad na Ljotiča. Profesor Jionič je Milanoviču postavil tudi devet vprašanj in ga poziva, naj nanje takoj odgovori. To pa je dalo zopet dosti gradiva za nadaljnjo polemiko, ki so jo belgrajski časopisi tudi z velikim zanimanjem zasledovali. Ker se je zdelo, vsaj Ljotiču, da bo tajnik »Zbora« mogoče preslab, da bi pravilno, po Ljotičevem okusu odgovoril Milanoviču in javnosti, se je začel javljati kar sam in vihteti svoj meč v obrambo pred njegovimi »klevetami«.

„Technische Union“

Ko je Milanović odgovarjal na stavljena vprašanja profesorja Jioniča, je tudi prvič omenil tako imenovano »Technische Union«, družbo, ki je bila pred nedavnim ustanovljena v Zagrebu. O tej družbi je omenil, da ima z njo dobre zveze Ljotičev pokret, naloga družbe pa je, da opravlja pooblašene kompenzacije z Nemčijo in da zagotavlja gnotno pomoč političnemu pokretu »Zbor«. Milanović je dalje tudi povdarjal, da ni nikakršna tajna, da se Ljotičev »Zbor« opira na pomoč neke tuje države, kajti njegovi agitatorji se sami hvalijo s tem, kakor z nekakšnim ponosom, da se ni prav nič treba bati za gnotno stran njihovega pokreta.

Milanović je trdil, da dobro ve, kako je »Zbor« poslal na nacionalistični kongres v Nürnbergu dva svoja delegata, omenja pa tudi, da je dobil ta pokret posebne ugodnosti pri izvozu sliv v Nemčijo. Sprašuje tudi dalje, zakaj je bila uporabljena milijonska razlika in v kak namen jo je ta tuja država dala omenjenemu pokretu.

Ljotičevo delno priznanje

Ljotič sam, obenem z njim pa tudi Jionič sta pozneje priznala, da sta res odšla dva delegata na ta nürnberški kongres, in sicer sta to bila zagrebški zdravnik Korenić in belgrajski advokat Gregorič, toda povdarjata, da sta odšla tja na poziv in čisto v svojem imenu. Tudi to pravita, da bi se »Zbor« nikdar ne usodil, da pošilja svoje delegate

na takšne kongrese v inozemstvo, če ne bi bil pozvan in da bi svoje zastopnike poslal tudi še na kak drug antimarksistični kongres ali manifestacijo v inozemstvo. Nimajo pa nikakršne zveze z kakršnimkoli trgovskim podjetjem v državi, če pa kak član »Zbora« sodeluje pri katerem podjetju, dela to čisto na svojo pest in v svojem imenu. Zanikata tudi, da je kdaj prišlo do kakšnih konkretnih razgovorov med predstavniki njihovega pokreta in med zastopniki kakšne tuje države.

Ugotovitve

Uspeh teh zanimivih komentarjev, ki so padali od obeh strani je ta, da je Milanović res ugotovil: 1. da sta na kongresu v Nürnbergu res sodelovala dva člana »Zbora«; 2. da je sadijska zveza, ki je bila ustanovljena za to, da je izvažala slive v inozemstvo, in sicer v Nemčijo, pod posebnimi ugodnimi pogoji, ki jih druge izvoznike družbe niso imele; 3. da se Ljotičev list »Otažbina« pošilja brezplačno; 4. da sta delegata »Zbora« bila v Nürnbergu gosta nacionalistične stranke zato, ker se je Ljotičev pokret predstavil v Nemčiji kot eminenten nacionalno socialističen pokret v Jugoslaviji, ki se zavzema za Hitlerjevo ideologijo. Milanoviću pa se vendar čudno zdi, kako more imeti »Zbor« v svoji organizaciji kot vodilna člana žida Diamantsteina in Mandla, ko pa na zunaj nastopa proti židovstvu.

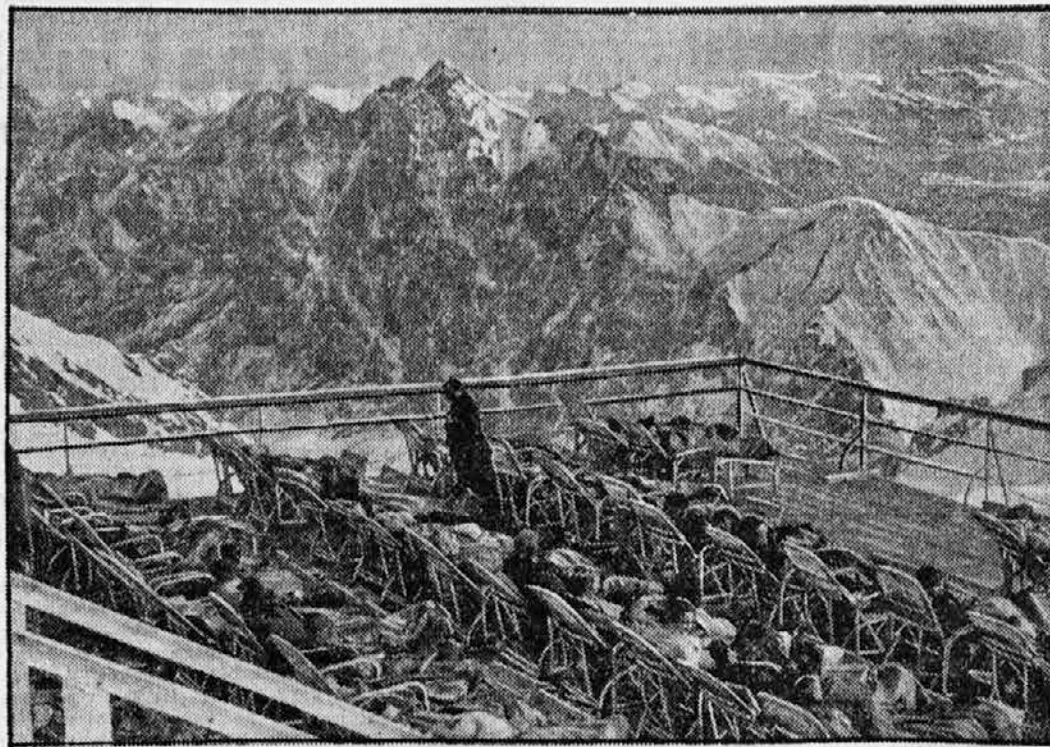
„Sloviti“ žid z dvojnimi imenom

Vsa ta afera dobiva sedaj glavno označbo v osebi Milana Daniča, oziroma Alfreda Diamantsteina v zvezi z ustanovitvijo »Technische Union«, d. d. v Zagrebu. Člani te uprave namreč niso imeli niti pojma o tem, da se skriva za omenjenim imenom eden in isti človek — žid. Nadalje raziskavanje je pokazalo, da je Alfred Diamantstein že precej star znanec policije. Ze nekajkrat je odgovarjal za raznovrstne prevare. Rojen je bil v Zagrebu, biva pa stalno v Novem Sadu. Leta 1919 je bil ravnatelj neke zavarovalne delniške družbe, sčasma pa je ime spremenil in prestopil tudi v pravoslovno vero. Njegova zgodovina je prav pestra. Ko je na Madjarskem vladal režim Bele Kuna je prišel Diamantstein v Zagreb kot človek, ki je užival zaupanje omenjenega madjarskega politika, v Zagrebu je bil v zvezi z neko komunistično afero izročeno vojnemu sodišču. Ko so ga zasliševali, je Diamantstein podal točne podatke o delu komunistov v Jugoslaviji in o tem, kako v naši državi pripravljajo komunistično revolucijo. Pa še mnogo drugega zanimivega je povedal ta »nedolžni« žid.

Cez nekaj časa je prišel Diamantstein v stik s

Pogled na gorečo Malago.

Tako uganjajo brezdelje petični športniki po hotelskih terasah v Alpah.

sedanjim predstavnikom »Zbora« v Zagrebu Koreničem, s tem pa se je tudi podrobno seznanil z vsem življenjem tega pokreta. Nekoč sta Danič-Diamantstein in Korenič odpotovala v Berlin, ter sta se tam sestala z nekimi nacionalno socialističnimi veljaki, s katerimi sta se domenila, da se bo Ljotič sestal v Švici z nekaterimi predstavniki nemške nacionalne stranke. Sedaj Ljotič trdi, da je ta sestanek odklonil. Ko se je Danič vrnil v Zagreb, je ustanovil »Technische Union« kot podružnico istoimenskega podjetja v Berlinu.

Žida so najeli, da organizira

Zanimive so izjave, ki jih sedaj v svojo obrambo navaja Ljotič. Zanima, da bi bil »Zbor« posredno ali neposredno dobival iz inozemstva kakršnokoli gnotno pomoč. Njegove zadrzne organizacije da nimajo nikakršne zveze z »Zborom«. Sadijska zveza je najela Daniča meseca julija lanskega leta zato, da proči vse možnosti kako bi se mogli spraviti na inozemski trg proizvodov teh organizacij.

Ljotič pravi, da bi morala biti »Technische Union« organizacija, v katero bi morale vstopiti vse panoge našega gospodarstva, istočasno pa naj bi se v Nemčiji ustanovila podobna skupna organizacija. Te dve organizaciji bi tako skrbeli za medsebojno zamenjavo dobrin. »Technische Union« je bila — pravi Ljotič — zamišljena tako, da bi se lahko tudi v drugih državah ustanovile podobne organizacije. Zato je po njegovem mnenju nemogoče, da bo postala »Technische Union« ekspozitura »Zbora«. Decembra lanskega leta se je — tako trdi Ljotič sam — njemu zadelo, da »Technische Union« ne bo mogla opraviti svoje naloge, in je svoje nadaljnje sodelovanje odklonil. Sebe proznejše, pravi, da je zvedel, da se je v Zagrebu ustanovila omenjena družba pod predsedstvom Koreniča. Od Koreniča, pravi, da je takoj zahteval, da mu razloži to njegovo postopanje, pozneje pa da je celo zahteval od njega, da izstopi iz »Technische Union«. Ko je malo nato zvedel za nekatere podrobnosti iz Daničevega življenja, mu ni več zaupal poslov, ki jih je ta opravljal za zadrzne organizacije.

Sedaj se vse otepa Danič-Diamantsteina

Zanimivo je zadnje čase predvsem to, da se sedaj hoče iznebiti Daniča »Technische Union« na eni, na drugi strani pa tudi »Zbor«, čeprav je bil glavni delničar in zasnovatelj ideje za ustanovitev te družbe. Časopisi pišejo, da je imel Danič od 500 delnic sam 450 po 1000 din.

Dosedaj Danič sam še ni nicesar spregovoril o svojem postopanju, le to se je zvedelo, da je zaprosil upravni odbor »Technische Union« za izstop iz te družbe, ki ga je utemeljil s tem, češ da ne sme njegova oseba ovirati razvoja Tehniške unije, in da bo tako lažje pred sodiščem zastopal svoje interese. Največje presenečenje pa je bilo pri tem dejstvo, da Danič svojih delnic ni prodal drugim, pač pa podaril ostalim članom upravnega odbora. To je tistega odbora, ki je sprejel njegovo ostavko. Tudi to ni več ostalo v tajnosti, da je »Technische Union« iz Zagreba že naročila neke vrste

robo v Nemčiji in da je torej v resnici že začela z delom. Vprašanje, kaj bo s temi naročili, je zadnje dni stopila kar v ozadje. Vse bolj zanimivo se zdi, kako se bo ta načeta afera, v kateri zopet tiče v ozadju židje, nadaljevala, kaj bo še vse poučnega prinesla in kako se bo končala. Vsekakor se bo o tej stvari govorilo tudi pred sodiščem, to pa že zaradi tega, ker je omenjeni profesor Jionič tožil poslanca Milanoviča zaradi njegovih klevet ali samo »klevet«.

Obvestila

Ocene o koncertnih nastopih pianista Rude Firkušnega. Glasbeni kritiki najrazličnejših vodilnih listov cele Evrope prinašajo o igri pianista Rude Firkušnega najpogostejše ocene. Dovoljeno naj nam bo navesti samo par stavkov iz posameznih kritik: Mladi češki pianist Ruda Firkušny je odigral koncertni spored s svojo močno muzikalnostjo in najrazličnejšo tehniko. Pokazal je, da zmore v resnici veliko. Ruda Firkušny je v tehničnem in muzikalnem pogledu prvovrstni interpret. Navdnila sta delo samo, pa tudi mladi izredno nadarjeni pianist Ruda Firkušny, ki je najtežja mesta odigral v resnici igraje itd. itd. Koncert znamenitega pianista bo, kakor že javljeno, v petek 19. t. m. ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

Ob 20 obletnici misijske deklaracije je naslov predavanja, katerega bo imel prosvetni inspektor g. Ivan Dolencec v petek 19. februarja ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union. Slovenci, nikakor ne smemo prezreti te spominke obletnice naše Magne carte, ki je za naš narod življenjskega pomena. Brez dvoma bo to predavanje zanimalo najširše kroge. Zato vlijudno vabimo, da se p. t. obelststvo v obilni meri udeleži predavanja. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi. — Sedeži 3 din, stolišča 2 din, za dijake 1 din.

Udruženje jugoslovanskih inženjerov in arhitektov — sekcija Ljubljana vabi člane in vse, ki se zanimajo, na predavanje, ki bo v torek 23. februarja ob 20 v mali filharmonični dvorani na Kongresnem trgu. Predaval bo g. Alfred Lestlin, generalni zastopnik Hoeschovih tovarov in lastnostih, prednostih in uporabi jeklenih zagatnih sten s posebnim ozrom na Hoeschov sistem. Predavanje bodo ponazarjali filmi in projekcijske slike. Vstop prost.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 18. februarja: 12 Lahka instrumentalna glasba (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Zvezdniki in zvezde (plošče) — 14 Vreme, borza — 18 Operetna glasba (Radijski orkester) 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Sokolsko predavanje — 19.50 Deset minut zabave — 20 Tretja ura varieté. Sodelujejo: Gde. Silva Hrašovec, Boža Saplja (2 klavirja) in g. srečko Koporec (predavanje) — 21 Radijski orkester: Češka glasba — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Za oddih (Radijski orkester).

Drugi programi

Cetrtek, 18. februarja: Belgrad: 19.50 Bachov »Boženi oratorij« — Zagreb: 20 Igra — 21 Koncertni večer — Duna: 20.10 Shakespearejeva drama »Kralj Henrik VIII.« — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert — 20.40 Igra — 22 Orkestralni koncert — Rim-Bari: 21 Igra — Praga: 20 Operna glasba — 21 Orkestralni koncert — Varava: 21 Poljski skiatoteji 22 Lahka glasba — Lipsko: 19.30 Bizetova opera »Carmen« — Stuttgart: 20.10 Vojška godba 21 Operetna glasba — Monakovo: 20.10 Nemška glasba — Berlin-Hamburg-Köln: 20.10 Plesni večer — Berolinster: 20.30 Simfonični koncert

M. Candie:

Vihar nad Kitajsko

Potem je po zapuščeni cesti pridrla tolpa Kitajcev obeh spolov, ki so nosili zastave, prapore in lampijone. S strehe, kamor smo se zatekli, smo lahko gledali nebo nad Šangajem, ki se je spreminjalo v vseh mavričnih barvah umetnih ognjev: rdeče, zeleno, vijolično.

Pod nami je divjala docela razdivjana in pijana množica. Na velikanskih avtomobilih so bili natlačeni drugi vrh drugega civilisti in vojaki, ki so prepevali, tulili in vriskali, da jim je zastajala sapa. Zdelo se je, da se je mesta nenadno polastila kolektivna histerija, da je vsa množica, ki je ponavadi bila negibna in brezbrizna, nenadno padla iz svojega ravnovesja.

Nismo si mogli razlagati, kaj je obsedlo Kitajce v Šangaju.

Čez dobro uro smo izvedeli: ves Šangaj je slavil neko slavno zmago — in kako zmago! Posebne izdaje so ljudstvu naznanjale, da je kitajska vojska prizadela Japoncem poraz, od katerega si ne bodo tako kmalu opomogli: tisoče in tisoče sovražnikov so poklali in potopili v Wangpoju. Japonske izgube so bile take, da jih ni bilo mogoče izračunati.

Ves dan in noč, ki je prišla za njim, so pokale petarde brez prestanka. Suhemu pokanju umetnega ognja je sledilo grmenje rakete. Papirnati trakovi so po tleh tvorili gosti in debelo preprogo, pletli med hišami čudno

mrežo, — še ceste so bile zasute s konfeti. Ni ga bilo okna, ki bi ne bilo okrašeno z narodno zastavo.

Ko so vžle prve zvezde, so prižgali lampijone. Po ulicah je krožila množica, ki jo je mrzlica bolj in bolj prevzemala. Dvajset tisoč inozemcev, ki so se zatekli v mednarodne koncesije, je drhtelo ob misli, da so izročeni na milost in nemilost tem pijanim ljudem, če bi jih slučajno prijel misel, da bi bilo lepo kronati zmago še s pokoljem belih ljudi.

Zastonj smo skušali dobiti natančnejših podatkov o tej zmagi. Telefon je bil nem in noben bel človek se ni upal potikati po cestah. Vsak je bil zaprt v svojem stanovanju in je v strahu čakal.

Ko se je nagnil dan, se razburjenje je niti malo poglelo, marveč se je zdelo, da bolj in bolj raste. Če ni bilo več slišati toliko petard, je bilo to zaradi pomanjkanja streliva in ne zaradi trudnosti. Kajti petje in kričanje je od trenutka do trenutka naraščalo.

Ob desetih bi morali Kitajci po predpisih mednarodne policije izprazniti inozemske koncesije. Toda kdo si bi mislil, da bo pobesnela, zmage pijana množica upoštevala te predpise. Ali ne bo to dalo pretvezo, da se začne pokol?

Pa ni bilo nič.

Ob predpisani uri je množica poslušno odšla v svoje četrti in ni na cestah ostalo od slavnostnega dne nobenih drugih sledov, kakor celi kupi konfetov, trakov, raztrganih lampijonov in glavice od petard.

Naslednji dan nam je uganko rešil: nikjer ni bilo nobene bitke, niti najmanjše prask. Toda spretni trgovci, ki so, že v začetku sovražnosti kopicili ogromne množine petard, zastavic, umetnega ognja in drugih igrač za proslavo, bodočih zmag, so se zmotili in jim je blago obležalo po trgovinah.

Zato so našli genijalen izhod: izmislili so si neko veliko zmago. Podkupili so nekaj listov, da so v več posebnih izdajah prinesli to raco. Uspeh je prekorajl vsa pričakovanja trgovcev. Dobro šangajsko ljudstvo je zneslo v zastavljalnice zadnje dragotino, da bi dostojno proslavilo to veliko zmago. Ljudstvo, ki ga ne zgane noben poraz, ne more ostati ravnodušno in brezbrizno spričo zmage, čeprav je izmišljena.

Morski razbojnik in roparji ljudi.

Naša ladja se bliža Šangaju.

Naslanjam se čez ograjo in se pogovarjam z Wing Pauom, detektivom tajne policije v francoskem mestu v Šangaju.

Wing Pau je človek izredne vlijudnosti. Njegova vlijudnost je tiste vrste, ki je malce neprijetna in neznosna, ker se vam zdi, da se hoče tak človek za vsako besedo, za vsakim odgovorom globoko prikloniti.

Po razgovoru, ki je trajal nekaj minut, sem nazadnje iz njegovih poklonov in fraz razbral, da me prosi, naj mu blagovolim izkazati čast s tem, da mu posodim svoj daljnogled. To se zgodi. Detektiv naperi daljnogled na majhen otok in pozorno preiskuje skozenj

gnečo bark, džunk, motorne in jadrnic, ki iščejo zavetja v malem pristanu.

»Ni slabo. Ni slabo!« mrmra in zažvižga občudovaje. »Zdi se, da trgovina uspeva.«

»To je carinska postaja generala Vanga, ki je poveljeval severni armadi. Svoj glavni stan in 5000 mož je namestil na malo brodovje, ki ga vidite tamle.«

»Kako? General Vang, glasoviti pomorski ropar, ki je še zadnji teden napadel motorni čoln, last vodovodne družbe, in pobral ves denar, namenjen za plače vodovodnemu delavstvu, v znesku kakih 30.000 dolarjev.« Tako sem ves razburjen vzkliknil, zakaj tiste dni je vsa ladja govorila o tem ropu pri belem dnevu in v bližini kitajske vojne ladje.

»Da, to je prav on. General Vang je močnejši človek.«

In še pristavi spoštljivo:

»Zelo, zelo mogočen... Predstavljajte si, da mu mora vsaka kitajska ladja, namenjena v Šangaj, plačati pristojbino za prehod, ali pa tvega, da se pogreze na dno.«

»Toda zakaj tega roparja ne primete?«

(Nadaljevanje.)

Čez nekaj dni boste brali:

Beg čez Azijo

Spomini slovenskega ujetnika J. Jurca